1871. III. évfolyam. 238. szám. Szombat, deczember 2.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. | ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ | Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz. Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyebütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Az országos honvédképző intézet.

⊙) Mindenki tudja, hogy Magyarország rendei és velök az egész ország törvényhatóságai s átalában az összes közönség mily nagyszerü buzgalmat fejtettek ki a Ludovicea magyar katonai képzőintézet létrehozásában, melynek felállitása törvénybe is igtattatott, és amely sok ezerre menő jótékony adományozásokkal és alapitványokkal támogattatott.

De — fájdalom! — az intézet felállitása soha nem foganatosittatott; miért? főoka azon féltékenységben rejlett, mit az osztrák kamarilla folyvást tanusitott Magyarország irányában, melyet csak gyarmatnak tartott, miből zsebeit töltötte; de irtózott a gondolattól, hogy a magyar nemzet valaha önerején járhasson.

E féltékenységhez az 1849 iki események után még azon lelketlen eljárás is csatlakozott, hogy a Bach-kormány közegei e tisztán magyar nemzeti alapot irodalmi czélok rahasználták föl; sőt midőn 1861-ben hazánkban is meglazultak a szolgaság lánczai, s törvényhatóságok és magán személyek mint alapitók felszólaltak e magyar alap kezelése miatti aggodalmukban, és sürgették a tőkék számos éven át nagyra növekedendett kamatainak kimutatását: kitünt, hogy a lelkiismeretlen kezelés folytán a kamatszaporuság semmivé lőn, — mint a számadók könnyelmüen mondták — fölemésztetett.

Természetesen, Magyarországnak nem volt hatalma, hogy a rosz kezelés miatt számon kérje a sógorokat rosz sáfárkodásáért.

Nem maradt egyéb hátra, mint az, hogy legalább a tőke megmentessék, és az osztrák gazdálkodás köréből kivonassék.

Az 1867 ik évben és azóta — mióta magyar kormány ül Budapesten — számos törvényhatóság és egyesek részéről is több izben sürgettetett a magyar ministerium, sőt az országgyüléshez is menesztettek föliratok az iránt, hogy a Ludovicea alap az osztrák kezelés alól kivétessék, a magyar kormány rendelkezése alá adassék, s ez által nemzeti honvédelmi intézeti czélokra forditassék.

Nem lehet állitani, hogy a magyar kormány valami erélyt fejtett volna ki e tárgyban.

Ugy hogy ama jelentékeny alap maig sincs a nemzet rendelkezésére átbocsatva.

Holott a kormány, közegei utján, sőt saját intézményeiben nagy diadallal hirdette, hogy ő felsége a király megengedte, sőt elrendelte még a mult évi novemberben, hogy a Ludovicea-alap honvédképzőintézet felállitására forditassék.

A kormány a folyó évben megkereste az alapitókat, hogy ő felsége iránymutatát követve adják át az általok adományozott öszszegekről szóló alapitványi leveleket, s egyezzenek belé, hogy magyar honvédképző intézetre forditassék az alapitvány.

Az ország minden részéből oly nyilatkozatok tétettek, melyek szerint az intézet felállitása eléggé biztositva lehetett; mert az elvi beléegyezés kinyeretett; legfeljebb azon kikötés tétetett több helyről, hogy — mivel törvénybe van igtatva a Ludovicea-alap rendeltetése, vagy törvény utján, vagy legalább rendeletileg biztositsa a kormány ezen alapnak tisztán nemzeti czélokra forditatását, és tegye közé értesitvényét, a felállitandó képzőintézet jövő szervezetéről.

Azonban mindeddig semmi lépés sem jött nyilvánosságra a kormány részéről.

Sőt, legujabb hirek szerint, a kormány kinyilatkoztatta, hogy az idén át sem veheti a Ludovicea alapot, kezelése alá. Tehát, ő felségének egy évvel ezelőtt tett rendelkezése, s az illető alapitók beleegyezése daczára, kormányunk semmi erélyt, semmi buzgalmat nem fejt ki e nemzeti vagyon megmentésére.

Már most, jöjjön valami birodalmi, vagy országos zavar: ki felel róla, hogy az ügy nem esik-e vissza ismét előbbi szomoru helyzetébe; s a mi már ő felsége által a nemzet jogos tulajdonául elismertetett, — nem marad-e ismét osztrák kezek közt éveken keresztül.

Azalatt a nemzet honvédelmi érdekei folyvást szenvednek; honvédségünk kiképzése, a haditudomány mai kivánalmaihoz képest, elodáztatik, és idegenek használják fel, mint mindig, továbbra is kétségtelen vagyonunkat!...

A felelős ministerium hogyan felel ezért a nemzet itélőszéke előtt?

= **Andrássy gróf** köriratát a bécsi sajtó igen nagy helyesléssel fogadja. Annyi bizonyos, hogy attól a nyilt őszinteséget megtagadni nem lehet.

= **Az igazságügyminiszter** tegnap meghivta az erdélyországi képviselőket, hogy azok vele véleményeiket az erdélyi birósági kinevezésekre vonatkozólag közöljék.

= **Nemcsak a párisi** követségi állomás ürült meg, hanem legközelebb megürül a brüsseli is, Vitzthum gr. ugyanis visszaaker lépni. Athenében is személyváltozás lesz.

= **Metternich hg.** nem lesz római követ, egyelőre a magánéletbe vonul vissza, párisi követül egyelőre Apponyin kivül Kübeck bárót és gróf Chotecket emlegetik.

= **Jókai Mór, Csernatony Lajos és Vidacs János** fővárosi országgyülési képviselők, Pestvarosa szabadelvü ellenzéki polgárait egy felhivásban holnapra, dec. 3-ára a megyeház termébe a fővárosok rendezéséről szóló törvényjavaslatt feletti értekezletre hivták össze.

— **Orczy b. nemz. szinházi intendans** ellenében — mint a „Pesti Napló“ tegnap este irja — nagyobbszerü demonstratiók készülnek. Tegnap este a szinházban piszegés hallatszott, midőn Orczy páholyában megjelent, mire azonnal visszavonult. A tegnap este tervezett demonstratióról a városkapitány értesülve volt, s ennek meggátlására mind a szinházban, mind Orczy b. lakása körül a megfelelő intézkedések megtétettek. Ma estére „macskazene“ van tervezve: kérjük azonban a fővárosi fiatalságot, hogy minden ily tüntetéstől tartózkodjék; Orczy b. intendánsi helyének fenntartása ugy sem tarthat soká. A hatóság talpon van. (P. N.)

Andrássy gr. körsürgönye.

Bécs, nov. 23.

Ő felsége, a császár és király méltóztatott engem külügyministerének kinevezni.

Midőn hozzáfogok a feladathoz, melylyel felséges urunk akarata megbizott, teljes tudatával teszem ezt azon nagy nehézségeknek, melyekkel az egybe van kötve.

Mindazonáltal két ok van, melyeknél fogva bizalommal fogok a nekem jutott küldetés teljesitéséhez.

Az első: teltétlen hitem az osztrák-magyar monarchia életképességében és erejében, mely monarchia ma inkább, mint valaha az európai egyensulyrs nézve szükségesnek és az általános béke egyik nélkülözhetlen biztositékának bizonyul.

A második az, hogy legbensőbb meggyőződésem szerint, miként elődöm elé, ugy elém is a birodalom életérdekei szabják a követendő politikát.

Ezen politika a béke világos, nyilt és szilárd politikája.

Sokkal jelentékenyebb levén, sem hogy küldetését máshol, mint önmagában keresse, — sokkal nagyobb kiterjedésre, sem hogy területi nagyobbodásra volna szüksége, az osztrák-magyar birodalom nem vágyathatik határainak semmiféle kiterjesztése után, ugy hogy nehéz volna bármely területi gyarapodást megjelölni, mely nem inkább zavarok forrásává válnék a birodalom két felére nézve.

A birodalom nem kiterjedése, hanem ereje az, minek nevelésére törekednünk kell, a rendelkezésére álló csodás segélyforrások fejlesztése által.

Azon előnyök, melyeket bár a legszerencsésebb háboru is nyujthatna nekünk, sohasem érnének fel azokkal. miket a jóllét fokozatos emelkedéséből merithetünk, melynek haladását még a bekövetkezett válságok sora sem állitotta meg csak egy pillanatig is.

A nehézségek, melyekkel a monarchia megküzdött és még most is küzd, és melyek különben csak természetes következményei minden nagy átalakulásnak, napról napra kevesbedni fognak, azt bizton remélhetjük; mindazonáltal nem tudnak eltünni a nélkül, hogy a törekvésekben bizonyos ellentétet, a kedélyekben bizonyos keserüséget ne hagyjanak. Én bizom abban, hogy ez érzelmek a monarchia általános érdekei igazságosabb méltánylásának fognak helyet engedni: de az eredményt csak annyiban remélhetjük nem tulságosan hosszu idő alatt elérhetni, a mennyiben lehető lesz külbonyodalmakat megelőznünk, melyek a belbéke megszilárdulásának elhalasztása mellett akadályoznák a kormány engesztelő eszméjét és annak szilárd határozott alkalmazását.

Nem kétlem, miszerint e politikai irány, melyet elutasithatlan érdekei szabnak a monarchia elé, teljes öszhangzásban áll a többi hatalmasságok ohajaival, melyek az utóbbi évek folyama alatt fokozatosan egész Európán átvonult iszonyu rázkódások után mindnyájan parancsoló szükségét érzik annak, hogy a mostani oly keményen megpróbált nemzedékeknek a nyugalom és biztonság korszaka biztosittassék.

A fentebbiekben jeleztem önnek azon főindokokat, melyeknek engem arra kell birniok, hogy el ne térjek azon kitünő államférfi által követett uttól, kinek utódja vagyok. Azért nem is tartom szükségesnek, hogy hivatalom elfoglalása pillanatában módositsam azon általános utasitásokat, melyekkel ön el van látva és ön csak czélzataimnak fog megfelelni, midőn azokat jövőre is zsinórmértékül veendi maga tartására nézve.

Midőn fel hivnám önt, hogy jelen sürgönyömet ön által czélszerünek itélendő módon felhasználja, befejezés előtt constatálni akarom megelégedésemet a fölött, hogy önnel ezentul ügyleti összeköttetésben fogok állni.

Azon reményt táplálom, miszerint ön szives lesz engem odaadó támogatásában részesiteni és a feladat teljesitésében segiteni, melyet ő felsége a császár és király bizalma elém jelölt. Méltóztassék elhinni, én magam részéről nem mulasztandok el semmit, mi által jogokat szerezhessek magamnak azon bizalomra és becsülésre, melyben elődöm annyi joggal részesült azok részéről, kik alatta szolgáltak.

Fogadja, uram stb.

Andrássy s. k.

A törvényhatóságok szervezése.

⁂ A kormánypárttól soha sem lehet megtagadni a leleményességet. Nagy kár, hogy ezt nem a hon, hanem a párt uralkodási érdekeinek előnyére használják fel, csupán. Fényesen tanuskodnak erről az alábbi sorok, melyeket N. Károlyból Gründl Ede és Vadai Menyhért aláirással vettünk;

Szatmármegye uj törvényhatóságának bizottmányi tagjai — a szervező közgyülés határozata folytán folyó hó 18 ikától 26-áig vagyis a mai napig bezárolag elválasztattak.

Az általános eredmény hitelesen még nem tudatik, azonban sok örvendeni valónk aligha leend. E malum omennek sajnálatos két fő alapja van, egyik fő ok az — miként még tavalyi tudósitásunkban jeleztük — hogy Szatmármegye egykori hires baloldala (t. i. a bizottmányban) nem létezik többé, s a mi még sajnálatosabb öngyilkosság utján mult ki, ezt akkoriban indokoltuk is, most azonban egy ujabbal szaporitjuk; a szervező gyülés alkalmával a baloldal határozott többségben volt; a választási elnök, az igazoló és biráló bizottsági tagok választása volt a főkérdés, Vályi János a körülményekkel nem alkudozó ellenzéki vezér — a számszerinti többségre támaszkodva az értekezletben kijelölt egyének mellett határozottan harczolt szavazásra kerülvén a dolog, — a baloldal egy szavazattal elesett. Hogyan? többség, mégis kisebbség, mert a szavazáskor daru rendben ugyancsak huzódtak kifele a tagok, félvén a megye mumusától — kinek kezén át számosan várják kinevezési okmányaikat; szegény Szatmármegye! szegény bizottmányi baloldal! néhai dicsőségének megmentése végett várhatott volna legalább addig, mig az ujrendezés dögvészes árája öli meg.

A másik fő ok — az ekként többségre vergődött mameluk sereg kirivó önkényes eljárásában rejlik, kik a hiveik által mesterileg tervezett választó kerületi felosztásokat elfogadván, pártjuk részére a többséget megyénkben választásilag is biztositották.

A legördöngösebb felosztással N. Károly városa a 48-asak főhelye tiszteltetett meg, oly négy kerület alkottatván, melyben a 48-as választó elvtársaink szétszórva beosztattak, azon biztos reményben: hogy igy mindenütt biztosan leszavaztatnak.

Azonban a reményt erélyes elnökünk Novák Gusztáv nagyban meghiusitotta, s miután a megyeileg elfogadott zilált helyzeten már nem segithetett, a választást pedig nehány napi időköz előzte meg, — két választó kerületben azonnal erélyes itézkedéseket tett, melynek következtében Novák Gusztáv, Asztalos György, Szalay Mihály, Falussy Mihály, Roth Mihály, Huk György pártunk határozott férfiai nagy szavazattöbbséggel elválasztattak, daczára annak, hogy mind az ellen jelöltek, mind a küzdelem igen erős volt.

Mélyen sajnáljuk Gróf Károlyi Victor városunkban kisebbségben maradását, mi azonban a ferde eljárásnak tulajdonitandó, mi ha ellenkezőleg őszintén történik, pártunk a győzelmet részére is biztositotta volna, igen örvendünk azonban, hogy a fent jelzett zilált állapot főmesterei, mint ellenjelöltek csufosan megbuktak.

Örömünk annál nagyobb, mivel e küzdelem egyszersmind pártküzdelem is volt, melyben a mameluk sereg számitása ellenére fájdalmasan érezte — s a jövőre is kihatólag érzendi — a 48-asak naponta növekedő erejét.

Őszinte elismeréssel tartozunk azon Sváb részi polgártársainknak — kiknek szemeiről a mesterkélt hályog lehullván — határozottan zászlónk alá szép számmal csatlakoztak s a diadal kivitelére testvére jobbjukat nyujtották, méltóknak mutatván be magukat azon megbecsülhetlen kitüntetésre, melyben a hazai közvélemény városunkat részesitette.

Külföld.

— **Rossel és társainak kivégeztetése.** Páris, nov. 28. Tegnap reggel 11 órakor a versaillesi mairet az igazságügyministerium egy küldöttje megkereste az engedélyért, hogy a S. Louis-temetőnek a kivégzendők számára rendelt osztályában három sirt ásattasson. Ez volt első hivatalos kihirdetése a megkegyelmezési bizottmány által hozott határozatoknak. E bizottmány szombati ülésében t. i. azon határozatot hozta, hogy Rosselt, Ferrét s Bourgeoist illetőleg az igazságszolgáltatásnak szabad menet engedtessék. Bourgeois sergeant volt a 45. sz. sorgyalogezredben s a haditörvényszék szökés s a fölkelésben való résztvételeért itélte halálra. Ő legelőbb tudta meg, hogy végső órája ütött, mert mint Rossel s Ferré nem a börtönben volt, hanem a Bhantiersben, honnan már 4 órakor elhozták, hogy két sorstársával egyesitsék. —

Igen nyugodt volt s az uton csak szivart kért. Rossel még mélyen aludt, midőn védője, Jolly, a börtöncellába lépett, hogy a végzetteljes elhatározást vele tudassa. Jollynak Rosselt kétszer kellett nevén szóllitania, hogy az fölébredjen. „Ah, ön az?“ — Szólt Rossel, midőn ügyvédjét felismerte, s igy folytatá: „Tehát mára határozták?“ — „Fájdalom, igen!“ — hangzott a felelet. „Ám legyen, ha igy kell történnie!“ — sohajtott Rossel, szemét ég felé emelvén.

Arra kérte a fogház-igázgatót, hogy nehány peczig magában maradva, elmélkedhessék. Az igazgató azonban azt felelte, hogy ilyesmit már nem engedhet meg. Rossel erre gyorsan felöltözködött. Szürke kabát, nadrág s egy sötét felöltönyből állt öltözete. Jolly ügyvéd igen meg volt indulva. Rossel az ügyvédet megölelé s igy szólt. „Bocsásson meg, barátom, hogy ily szomoru ügyet biztam önre; imádkozzék érettem!“ Ezután hosszabban beszélt a protestans lelkészszel.

Ferré, midőn a hirt meghallá, gyorsan felugrott s igy szólt a gyorsan belépő abbé Folleyhez: „Mindjárt rendelkezésére állok; még van időnk, csak felöltözködöm.“ Ezzel szivarra gyujtott és oly gondosan öltözködött, hogy majdnem félóra telt bele. Közben a börtönőrökkel fecsegett, s nekik ajándékozá szivarjait, melyeket — ugymond, már nem szihat el. Csak néha-néha szempillájnak görcsös öszszefüggés nélküli mozgása árulta el, hogy mily irtóztató forrongás van lelkében.

Bourgeois evett, ivott és szivarozott.

6 órakor egy osztály vértes s egy dandár csendőr foglalt a börtönépület előtt állást. Az ambulance-kocsik előállottak, s a ház kapui megnyiltak. Először Rossel lépett elő, szilárd léptekkel. Balján a pap ment, jobbján egy csendőr, ki a lánczot tartá, melylyel Rossel keze le volt bilincselve. Fejét fekete kis bársony kalap födte; szemén lorgnett volt. Azután jött Bourgeois, Folley abbé kiséretében; fején a käppi, és szájában az égő szivar. Végül Ferré, kinek kis alakja majdnem eltünt a csendőrök közepette.

A három kocsi megindult és galoppban ment a sartori sikságra, melyen Merlin ezredes parancsnoksága alatt rappant sok katonaság volt négyszögben felállitva. Egy negyed 8-kor az ezredes jelt adott. A dobot megüték s a borzasztó menet közeledett. Az elitéltek szilárd léptekkel kiszálltak, a hely felé mentek, melyen a kivégeztetés véghez viendő volt. Rossel és Bougeois számára saját ezredükből volt kiállitva a katonaság.

Néma, siri csend uralgott az egész nagy sikságon, midőn a háromnak az itélet felolvastatott. Most Rossel ujabb késedelemre ad okot. Előbb azt követelte, hogy maga adhasson jelt a tüzelésre, mi megtagadtatott; majd azt ohajtá, hogy egy jelen volt parancsnoknak, ki barátja, kezét megszorithassa. Arra figyelmeztették, hogy e késedelmezéssel rendkivül megszaporitja társainak kinjait, mire gyorsan leveté kalapját, felöltönyét s bekötözteté szemét. De Cenis parancsnok eltávozik tőle, a palota altisztjei földre hajlitják kardjaikat s a csapat tüzel. Rossel, mintha villámcsapás érte volna, egész hosszuságában hátra rogy; a katonai orvos előlép és constatálja, hogy Rossel holttetem.

Bourgeoisnak ellenben csak egy kegyelemlövés vetett véget, ugy Ferrének is, ki öszszezsugorodva rogy össze. Két kutya, mely éppen a dombon járt, a holttetemekre rohan, s csak egy nehezen lehetett azokat onnan elüzni. Az összes csapatok most a holttetemek előtt eldefiliálnak, hogy a holttetemekből intő példát vegyenek, miként büntetik a fegyelmetlenséget és szökést. Rossel és Ferré holttetemét kikérte családjuk; csak Bourgeoist temették el a S. Louis-temetőben.

UJDONSÁGOK.

* **A belügyi szervezet** iránti javaslattétellel megbizott küldöttség tegnap tartott ülésében felolvastattak az illető szakvezető tisztviselők előterjesztései, jelesen a főkapitányi, gazdászati, erdőmesteri, számvevő, adószámvevőségi, tisztifőügyészi, építészeti, főjegyzői jelentések; melyekből a küldöttség az ügyek eddigi menetéről kellő tájékozást szerezhetett, sőt több életrevaló inditványról is tudomást vett magának. A főkapitány 5. alkapitányi állomás szervezését 5 osztálylyal, inditványozza, s 73 rendőrt javasol felállittatni a belvárosi éji őrködésre, a mi mindenesetre czélszerü; sőt elutasithatlan teendőink közé tartozik, hogy az éji rendetlenkedéseknek valahára vége vettessék. Az eddigi éji őrködés egész falusi módon kezeltetett; a tizházgazda annyiszor a mennyiszer megadóztatta a gazdát és lakót 20—30—40 krjával és még sem volt semmi őrködés, semmi rend. Ha csak annyit is hajlandó fizetni mindenki a kellő rend behozása elősegélésére, a mennyit addigelé a tizházgazda vett rajta éji őrállitás czimén, a 73 rendőr felállitási költsége biztositva leend. — A gazdasági tanácsnok a téglának gép által előállitását, az épittető tanácsnok az épitészet és szépitészet körében önálló s felelős közegeket, az erdőmester még egy erdőszi állomást s az erdőmesteri állomásnak nagyobb hatáskörrel és felelősséggel berendezését, a számvevő tanácsos a számvevőség czélszerübb kezelését, az adószámvevőség kevesebb személyzettel czélszerübb rendszert, a főjegyző az irodai s nyomdai ügyvitelben szigerubb rendet s a scontrirozás rendszerét — stb. hozták javaslatba. A küdöttség elvi tekintetben azon végmegállapodásra jutott, hogy az ügykezelés czélszerüsége és gyorsaság tekintetéből el kell választani a közigazgatási és közgazdasági tárgyak kezelését egymástól, ugy azonban, hogy mind a két ág feletti végrendelkezés a közgyülés hatóságában összefolyjon. És ez irányban megbizta a főjegyzőt, az alküldöttségi munkálatnak javaslat képen elkészitésével.

* **A nagyvárad-debreczen miskolczi** vasut ügyében — mint már emlitők — holnap d. e. 10 órakor tartatik a városháznál (a kis tanácsteremben) értekezlet; deczember 6-kán szerdán d. u. pedig az ipar s kereskedelmi bank helyiségeiben lesz tanácskozmány az érdekeltség részéről.

* **Imre Sandor** tanártól a Bessenyey-féle irományokra vonatkozólag a következő sorokat vettük: T. szerkesztő ur! Egész napi elfoglaltságom nem engedé tegnap, hogy tehessem azt, mit ezennel teljesitek, t, i. hogy igéretem szerint tudassam a Bessenyei-féle maradványok dolgát. Tegnapelőtt este késõn fejeztem be másodmagammal a b. Josinczyné asszonyságnál találtatott B. hagyományok átvizsgálását. Bessenyeitől uj kéziratot nem lelünk semmit. Egyedül a „Toldalék Magyarország polgári állásáról“ cz. ismeretes dolgozat egy csonka példányát, — Tarimenes egy hat 4-r levélnyi töredékét és „az ember szaporodásáról és fajáról“ cz. egy kis ivnyi iratot, mely kinek müve vagy kézirata, nem tudhatom. — Annyival számosbak az oklevelek. — Ezek közül a közérdeküeknekvélteket feljegyeztük s számoztuk; számszerint ötvenegyet. — Mindezeket a tisztelt báróné teljes szivességgel, honleányi készséggel ajánlotta fel a m. tud. akadémiának, melynek titkári hivatalát a szives ajándékozásról tegnap esti postával már értesitettem is. — Maradtam Debreczen, 1871. decz. 1. teljes tisztelettel

Imre Sándor m. k.

* **A dal és zenegylet** tegnapesti hangversenye igen látogatott volt, a bevétel 50 frton felül emelkedett. Különösen a hölgyvilág volt szép számmal képviselve.

* **Fölhivás** a helybeli állandó szinház nyugdij-intézete ügyében! Azon mélyen tisztelt urhölgyek s urak, kik a nevezett jótékony czél érdekében gyüjtőivekkel kerestettek meg s azokat kegyesen elfogadták, szivélyes bizalommal kéretnek, hogy az iveket a gyült pénzzel együtt e hó, illetőleg év végeig kezem s számadásom alá juttatni méltóztassanak.

A f. évi decz. 1-én tartott választmányi ülés megbizásából

Varga Lajos,
választmányi elnök.

* **Öngyilkosság.** Ismét egy ifju élet esett áldozatul a könnyelmü gondolkozásnak; Fekete Pál előbb sabósegéd, később pinczér, tegnap a péterfiai szinháztelken pisztolylyal vetett véget életének.

* **Midőn e varosból** — hol több éven át oly sok barátságot, előzékenységet tapasztaltam, oly sok boldog órákat éltem, hogy hálám kifejezésére magamat képtelennek érzem, — uj állomásomra Nagyvaradra távozom: engedjék meg szeretett tanitványaim, tiszttársaim és barátaim, engedje meg a mélyen tisztelt közönség hogy ragaszkodásokat, szives barátságukat, és pártfogásukat a nyilvánosság terén is bucsúzóul a legőszintébben megköszönjem. — Ki is midőn magamat további nagybecsü barátságuk, illetőleg pártfogásokba ajánlanám, mély tisztelettel vagyok. Debreczen deczember 2. 1871. Pozerszky Ágoston.

* **A debreczeni ipar- és kereskedelmi bank** forgalmi kimutatása, november hóról. — 1. Bevétel. Pénzkészlet okt. 31-ről 7338. 39, kifizetett váltók 220,074. 86, kifizetett előlegek 1750., kamatok 6600. 25, kamatozó betétek 59,820. 23, érczpénz eladás 2819. 8, értékpapir eladás 1111. 75, sorsjegy részleteladás 2417. 25, pénztárjegy kibocsájtás 8000., kölcsön 300., folyó számla 75,404. 42, részvény átirás 9., előleg bélyeg 35. 80, nyomtatvány 4. 80, alapitási költség 2. Összesen 385,687. 83. — 2. Kiadás. Tiszti és szolgafizetés 503. 53, leszámitolt váltó 200,526. 56, leszámitolt előleg 20,159., kamat 626. 39, betétek visszafizetése 56,252. 72, érczpénz vásárlás 595. 20, értékpapir vásárlás 5118. 20, sorsjegy részleteladás provisio 29. 35, pénztári jegyek visszaváltása 1500., szenvedő előleg 1000., folyó számla 69,748. 59, 1869—70. osztalék 80., üzleti költség 18. 99, szelvény vásárlás 1217. 72, idegen pénztárjegy beváltása 700., kölcsön 500., adó 8. 6, felszerelési költség 23. 20, előlegbélyeg 35. 80, pénztár maradvány deczemb. 1-re 27,044. 72. Összesen 385,687. 83.

* **Apolló** czimen közelebb egy zenemü folyóirat mutatványszámát vettük; e vállalat ugy rendkivüli olcsósága, mint közremüködőinek neve és száma által hivatva van hazánkban a zenészet fejlesztésére idővel üdvös befolyást gyakorolni; e nemben első vállalat ez hazánkban mely bizonyára megérdemli a támogatást; előfizetési ár: egévre 5 ft. negyedévre 2 ft. 50 kr; e csekély árért legalább is ötven ftba kerülő müvet kap az előfizető. Az első szám tartalma: „Magyar ábránd“ Ábrányi K. müdala felett Sipos Antaltól. „Egyveleg“ Flotow „Árny“ cz. dalmüvéből, Perényi Octávtól „Gondoletta“ Seyler Károlytól; „Fanni- polka“ Szautner Zsigától, két dal, egyik Langer Viktortól, másik Zsák Vilmostól. Az előfizetések szerkesztőhöz Budára, iskolautcza 191. sz. a. küldendők. E füzetek zongora, és néha más hangszerekre szerzett zeneműveket fognak tartalmazni. Szerkesztő Fellegi Viktor.

* **A férjek szökése** — ugy látszik — napirenden kezd lenni; közelebb egy izraelita szökött el, ki nejét s gyermekeit nyomorban hagyta hátra; egyik fiát ugyan az orthodox egyház vette gondjai alá, de a nő, beteg gyermekével nélkülözéseknek van kitéve.

* **Három jómadár.** Két fi, s egy nőtestvér betért tegnap csapóutcza egyik bormérő helyiségbe, s ott igazi testvériességgel kezdtek beszélgetni; azonban vitára került a dolog, ki erősebb? ki a legény a csárdában? végtére is a testvérek összevesztek s egymást fejszével ütik agyon, ha el nem választják őket. És most a hüvösön, illetőleg a melegen elmélkedhetnek a testvéri szeretetről.

* **A gáztogyasztókat** figyelmeztetjük, hogy a **gázvizsgálással** megbizott küldöttség holnap dec. 3-án, mint december hó 1-sö vasárnapján a gázvizsgálatot megfogja tartani; legyenek szivesek tehát holnap d. u. 2 órától $^1/_4$4 óráig gázóráikat elzárni.

Országgyülési tudósitás.

A képv.-ház ülése nov. 30.

Elnök Somssich Pál.

A kormány részéről: Pauler, Tisza, Tóth V. Lónyay, Kerkapoly.

Elnök jelenti, hogy Andrássy Gyula lemond képviselői állásáról. (Éljenzés jobbról.) Csernatony: Szinte csatlakozik az éljenekhez, de nem helyeselheti a leköszönés indokát. — A grófnak azért kellett lemondani, mert a képviselőség incompatibilis a külügyérséggel, nem pedig azért, mint levelében emliti, hogy nem tud igy képviselői kötelmének meg felelni. (Helyeslés balról.) Binder Lajos szintén lemond a képviselői állásról: Tudomásul vétetik. Iványka Imre: Miután a király szavai, a tzónbeszéd maga eléggé indokolta, hogy a „korszerü haladás utjában álló mult hagyományaival" szakitani kell, interpellálja az összes miniszteriumot, szándékozik-e a felső házat mielőbb reformálni. (Helyeslés balról.) (Tóth Vilmos tagadólag int.) Vidliczkay interpellálja az igazságügyért, szándékozik-e az uj birósági szervezést 1872. jan. 1-én életbelépettetni, ha nem, miért nem, s szándékozik-e intézkedni, hogy jövőre az igazságszolgáltatás folytonossága, uj szervezetek minduntalan életbeléptetése által meg ne zavartassék. — Maximovics Miklós: interpellálja a miniszterelnököt, nem szándékozik-e a határőrvidéken történt változásokra vonatkozó összes irományokat a határőrvidéki költségvetés tárgyalása előtt beterjeszteni. Plachy Tamás: (Halljuk! halljuk!) Interpellálja a belügyért a „botrányos" nógrádi eset iránt: Minő állást foglal el a belügyér Nógrádmegye nov. 12-én tartott közgyülésével szemben, mely törvénytelenül s minden alkotmányos szokás ellenére megsemmisitette az okt. 23. és 24-én tartott közgyülés határozatait.

Tisza Kálmán hosszabb indokolás után inditványt ad be: Utasitsa a ház a kormányt, hogy a határőrvidék átalakitására vonatkozó minden irományt, melyet most csak általánosan emlit jelentésében, egész terjedelmében terjesszse a ház elé, hogy adjon felvilágositást menynyiben teljesittettek a Horvát-Szlavonországok irányában teljesitendők, mi történt a lakosság felvilágositására, — mi módon és mennyi idő alatt szándékozik a határőrvidéket az alkotmány keretébe vonni egészen, s eszközölni, hogy a tvhozásban képviselve legyen, s végül inditványozza, hogy e felvilágositások megadása s a felettök való határozat hozataláig a ház halaszsza el a határőrvidéki költségvetés tárgyalását. —

Szapáry Gyula a központi bizottság jelentését nyujtja be a dunagőzhajótársaság biztositékának megszüntetéséről szóló tvjavaslat iránt. Szögyény László pedig ugyan e bizottságnak a birói végrehajtókról szóló törvényjavaslatra tett főrendi módositásokra vonatkozó jelentését mutatja be. Beadatnak a szavazatok a jegyzőre. A jobboldal Szeniczey Ödönre a baloldal Huszár Imrére szavazott.

Szeniczey győzött.

Felvétetik az 1872-ik évi költségvetés, illetőleg a p. ü. biz. erre vonatkozó jelentése. Először szól az általános vitához Széll Kálmán, ki ajánlja a p. ü. biz. előterjesztését (Tetszés jobbról.)

Ghyczy K. a már ismeretes külön véleményét terjeszti be, s az eltérő pontokat részletesebben indokolja, ezt csak azért tette, hogy az ország előtt őszintén feltüntethesse a pénzügy állását, de tárgyalás alapjául elfogadta a beterjesztett költségirányzatot.

Kerkápoly elismeri, hogy volt deficit, de azért védelmére kel a multban követett eljárásának; (Jobbról éljenzés. Ezzel az ülés véget ér.

A képviselőház ülése decz. 1-én.

Elnök Somssich Pál.

Kormány részéről jelen vannak: Lónyay gr. Kerkápoly, Bittó, Pauler.

Kérvényeket nyujtanak be: Tisza Kálmán és b. Kemény István, melyek a pénzügyi bizottsághoz utasittattatnak.

Miletics Szvetozár inditványt nyujt be: Következik most a napirend: az 1872. állam költségvetés átalános tárgyalása.

Wahrmann Mór a pénzügyi bizottság jelentését elfogadásra ajánlja.

Móricz Pál: Előtte szóló beszédére válaszolva, azt jegyzi meg, hogy ő igen elhiszi, miszerint Wahrmann a pénzember nem érzi a terheket, nem roskad alattok össze, mert a jelen adórendszernek ép az e hibája, hogy a pénzembereket nem sujtja, de annál inkább sujtja a szegény földmüves népet. (Helyeslés balfelől.)

Wahrmann szemére veti az ellenzéknek, hogy pénzügyi programmal nem állott elő, az ellenzéknek nem is kötelessége programmal előálllani, Ghyczy Kálmán ki nézerint egyedül van hivatva roncsolt pénzügyeinket rendbehozni. (Éljenzés a baloldalon) nem programmot akart irni, ez a kormánynak kötelessége.

Ezután azon rendszertelenség ellen kel ki, melyet pénzügyeink vezetésében tapasztal, rosz pénzügyi politikának tartja az államjavak vásárlását, kikel az adóreform elhalasztása ellen.

Ugy látja továbbá hogy a pénzügyminiszter nem respectálja a ház határozatait; a ház például elhatározta, hogy az ország valamenyi tanintézete a vallásügyi miniszter alá helyeztessék és a pénzügyminiszter még sem adta át a selmeczi akademiát a kultuszminiszternnk.

Szónok a különvéleményt pártolja és ajánlja elfogadásra (Helyeslés balfelől.)

A vitában résztvesznek még gr. Zichy Nándor, Horn Ede, Prileszky, Várady Gábor, Éber Nándor. Azután Tisza Kálmán, ki igen ügyesen felel Wahrmannak meg s a kisebbségi véleményt pártolja. Ülés vége 3 órakor.

Fővárosi értesitő.

** A Kisfaludy-társaság Székács elnöklete alatt mult hó 29-én tartott gyülésében több folyó ügy után Győri Vilmos a Don Quijote forditásról értekezett, Dalmady Győző „Hugom mennyegzője" czimmel meglepő szépségü lyrai költeményt olvasott fel. Farkas A. Racinból beadott forditása megbiráltatván, a mü kiadható.

** Petőfi szobrának elkészitésével Izsó bizatván meg, e végből hosszabb müutazást fog tenni

** A nemzeti szinház intendánsául b. Kemény Gábort emlegetik; e szerint Orczy visszalépése valószinü.

** A honvédmenházre Szabadka városa 2000 ftot adott.

** Sajtóper. A kecskeméti főkapitány által Császár József ellen inditott sajtóperében Vádlott felmentetett, s vádló 58 ft. 75 krig elmaraszttaltatott.

** Testvér czimmel ujévtől Zombori Lipót heti lapot szerkeszt 6 ft előfizetési áral.

** 100 arany pályadijat tüzött ki a nemzeti szinház egy magyar életből meritett eredeti népszinmüre; beadási határidő: 1872. október 1.

Belföldi hirek.

** Vasmegye Simonyi községében a birtokosság értelmesebb része olvasó egyletet alakit.

*** Papoktükre. Veszprémmegyében a kath. papság vallásügyi programmot dolgoz ki, s azon jelölt mellett korteskedik, a ki azt elfogadja. Hej, de nem ugy van már, mint volt régen!

Délutáni posta.

— Páris, decz. 1. Thiers hétfőn személyesen fogja felolvasni üzenetét a nemzetgyülésben a jelen helyzetről a nélkül, hogy az alkotmánykérdéseket érintené.

— Brüssel, decz. 1. A képv. házban Anethan kijelentette, hogy miután a király a miniszterek tárczáit visszakérte, a miniszterium teljesitette akaratát, mely helyzettel szemben kéri a kamarát, hogy üléseit elnapolja.

Nyilt tér.

Eladó bolti állvány.

Egy divatüzlet felszereléséhez megkivántató, igen jó beosztással, részben üvegezéssel ellátott egészen uj bolti állvány eladó. 520 1—3

Értekezhetni Szathmáry testvéreknél. —

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: **OLÁH KÁROLY.**

HIRDETÉSEK.

Előleges jelentés

ROTT LIPÓT és TESTVÉRE

férfidivatteremből

Tisztelettel értesitjük a n. é. közönséget, miszerint azon általános pártfogás folytán, melyben férfidivattermünk a n. érd. közönség által részesittetett, árukészletünk felfrissitése és kiegészitést szügségessé válván, czégünk főnöke, Rott Lipót ur, e hét kezdetete óta Bécsben időzik, hogy ugy az eddig tartott, mint különösen

a karácsonyi és ujévi ajándékokra

alkalmas valamint

A BÁLI IDÉNYBEN KELLŐ

czikkekből bő és divatos készletet vásároljon.

Azégünk főnökének mindeddig helyeslést nyert jó izlése, valamint azon kiterjedt hir, hogy a külföld több első rangu gyártelepével egyenesen összeköttetésben állunk, azon reménynyel kecsegtet, miszerint a n. é. közönség azután is fog méltatni becses pártfogásával, melyet az áruk pontos és jutányos árak melletti kiszolgáltatásával kiérdemelni, legfőbb kötelességüknek ösmerendik.

Rott Lipót és Testvére

czegléd-utczán 2. sz. a. és főpiacz-utczán takarékpenztári épületben

Vidéki megrendelések rögtön foganatositttatnak.

Hirdetès.

A főpiaczon kereskedő Sesztina Lajos ur háza alatt lévő egyik boltban, egy jó hirben álló posztó kereskehés kedvező feltétőlek mellett eladó. — Értekezheini iránta tulajdonez idősb. Szathmáry Mihálylyal. 519 1—3

PÉNZ

betáblázásra a legkedvezőbb feltételek alatt kapható **500** frtól felfelé bármely összeg erejéig. — **Kivánatra haladéktalanul közlöm a feltételeket minden részleteiben.** 518 1—3

Rèthy Gyula

Pesten, czukor-utcza 7-ik szám Ujévtől kezdve: Nádor-utcza. 3. sz.

Kiadó sörház helyiség.

Debreczenben a fő piaczon egy igen szép tágas látogatott s mindég jó kelendőségnek örvendő sör, bor és kávémérés, a pesti, bécsi ily üzletek mint a tájára rendezett diszes helyiségbe a jelenlegi bérlő családi körülményei következtében minden órán át adandó.

Értekezhetni a piacz és Telekiutcza szeglet 2135 sz. a tulajdonos **Boda Jánossal.**

Eladó ház.

A nagycsapóutczán Dekreczenben, a 305-dik szám alatti ház 2 nyilas háztán való földjével örökáron eladó.

Értekezhetni az ugyanott lakó tulajdonossal. 516 1—3

Gőzmalmi közgyülés.

Az „István" gőzmalomtársulat régi és uj részvényesei a társulatnak a városházteremében f. 1871. évi decz. hó 17-kén d. e. 10 órakor tartandó

féléves rendes közgyülésre

tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgyai:

1. Választmányi jelentés a f. évi máj. 18-ki közgyülés óta történtekről.
2. Kereskedelmi igazgatónak üzleti jelentése az 1871. év első feléről.
3. Mütani igazgató szakjelentése a fentebbi időszakról.
4. Véleményes jelentése a választmánynak az osztalékszelvények behozatala tárgyában a mult közgyülésen tett inditványra vonatkozólag.

Kelt Debreczenben az „István" gőzmalomtársulat képviselő választmányának 1871. nov. 11-kén tartott üléséből.

Komlóssy Imre, elnök. Vincze Viktor, jegyző.

Csak még decz. 5-kéig, keddig látható

Természeti látványok.

Az ide való tisztelt közönségnek tudomására hozni szerencséltetem, hogy csarnokomban még nem látott állatokat csak rövid ideig fogok mutogatni. Különösen kiváló ezek között az **óriási disznó**, mely egész Európában csakis nálam látható, és a mely másfél éves létére 1025 fontot nyom.

Láthotó egy betanitott **törpe disznó** Grönlandból, az éjszaki jeges tengerből, mely tökéletesen kifejlett és karja s keze van.

Ugy szintén látható **egy tehén** Egyptomból, különös példány 6 lábbal és egy második látható két fejjel, 4 éves. Egy időjósnak nevezett **óriási kakas** négy lábbal, **egy borju**, iker, 2 fővel, 2 farkkal és csak 4 lábbal.

Az emberi és állati fejlődésbe a természet nem követi mindig rendes menetét — sokszor ugy látszik mintha a legrendkivülibb szeszélyt követne — igy tüneményezi a testnek vagy egyes testrészeknek, majd nagyobb majd kissebb fejlődését sőt utóbbiakból egyesek ellentétben a természet által szabott törvényekkel, — vagy nagyobb mértékben — vagy épen semiképen sem fejlődnek. — Oly szerencsés valék ily természeti csudák egynehányának, birtokába jutni, — melyek mondható a legbámulatosabb a mit e nemben látni eddig lehetett és pedig annál méltóbbak megtekintésre, mivel, daczára természet elleni képzettségöknek — szép, egészséges és erős alkotu állatok.

Mindezen eleven állatok naphosszat megtekinthetők a hagymatéren.

Helyárak: I. hely 20 kr, 2. hely 10 kr.

Szives és számos látogatást kér 517 1—2

Gay.

URI DIVATRAKTÁR!

A már 27 év óta fenálló s négy év óta sajátommá vált, minden az uri divat és pipere köréhez tartozó helybeli üzletemet, mint minden évben ugy most is személyesen tett — s már megérkezett bevásárlásom folytán bőven elláttam, különösen pedig bel- és külföldi:

kalapok nyakkendők és keztyükkel,

továbbá — gallérok és kézelők, **angol chifon és oxford fehér és szines ingek,** Duxer Vigogne Vatmoul Selyem-Crep alsó és felső téli ingek és nadrágok, **czérna és gyapju harisnyák, lack, gumi, posztó és szarvasbör kamaslik;** batist, vászon- és selyem zsebkendők, **gyapju, selyem schawlok és Cachenezek;** angol Plaidek, szijak, utazó-szőnyegek, vizmentes gyapju és gumi köpenyegek és takarók; **Manchette és Chmisette gombok, nyakkendögyürük és tük;** illatszerek; **sétabotok, agarász, lovagló és lóhajtó ostorok;** szemüvegek, és szinházi látcsövek; **pénz, levél és szivartárczák;** tollkések, **fésük;** fog köröm, haj és ruhakefék, **nadrágtartók és harisnyakötők,** reggeli czipő és sapkák;

dohányzó, utazó, vadász- és lovagló kellékek

és számtalan ezekhez tartozókat mind méltányos ár, mind nagy választék tekintetében tiszteletteljesen a n. é. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlom

Kubinyi Kálmán

156 Debreczenben.

HIRDETÉS.

Három év óta m. kir. dohány és szivar árulással is egykekötött kalapüzletemet oly módon kivántam berendezni, hogy a t. cz. közönség igényeinek minél szélesebb értelemben felelhessek meg.

Ez okból kaphatók üzletemben: **Quenczer-féle férfi és gyermek kalapok** mindenféle alak és árakban, **katonai és polgári sapkák** 70 krtól 12 frtig, **férfi és női lábbelik,** tekintettel tartósság és csinos kiállitásra, finom **tajték,** dohány és szivarpipák s szipkák, **pénz és szivartárczák,** mindenféle pipaszárak, séta botok, **esernyők, férfi selyem és gyapju nyakkendők, inggombok, kézelők, gallérok, prágai férfi és női keztyük glace, s véd-zerge és szarvasbőrből** a téli idényre meg is bélelve, finom **posztó keztyük, hegedü- és bőgőhurok,** még több itt elő nem sorolt czikkek lehető nagy választekban és olcsó árak mellett.

492 2—2 Teljes tisztelettel

Várady István.

Életbiztositási utazók és ügynökök

kedvező feltételek mellett nyerhetnek alkalmazást a „Nemzeti biztositó társaság" debreczeni vezérügynökségénél, —hova a vállalkozni kivánók ajánlkozásukat beküldeni szivesked-jenek. — Gyakorlott egyéneknek előny adatik.

512 1—3

Kaszálló kerestetik.

Debreczen város közelében a cserén' vagy paczon, vagy Fancsikán kerestetik egy három vagy négy boglyás eladó kaszálló. Eladni szándékozók jelentkezzenek ifj. Jeney József lakásán Hatvanatczán. 515 2—3

Debreczen, 1871. Nyomatott Telegdi L. betüivel.